Zaterdag 7 Maart 1885.

32e jaar. — Nr 29.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÈE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **groote Markt, nr 37-39, te Tongeren.**

Abonnement

Drie maal per week **6** francs per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **15** centimen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centimen per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of midden in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, DEN 7 MAART.

Van alles wat.

Ons nieuw stadsbestuur zal veel leed hebben om onze genzen te vrede te stellen. Tot hier toe heeft de katholieke meerderheid nog niet veel gedaan, maar alles wat zij gedaan heeft wordt door de tongersche genzerij als aartsslecht afgeschilderd. De nieuwe meerderheid heeft niemand van zijn ambt beroofd, maar zij heeft hier en daar eene benoeming gedaan om te voorzien in eenige openstaande plaatsen.

Zij heeft eenen secretaris benoemd in vervanging van M. Schools, overleden. M. V. Beaurieux, op wien hare keus gevallen is, is een klerikaal, en een klerikaal dat is een mensch die natuurlijk voor niets goed is dan om lasten te betalen. Om goed te doen had de katholieke meerderheid eenen gens als secretaris moeten aanstellen. Gij ziet wel dat er niets gemakkelijker is dan de genzen kontent te stellen, hé!

M. Kersten, de hoofdonderwijzer ouzer gemeente jongensschool, heeft zijn ontslag gegeven, omdat hij recht op pensioen had, en de nieuwe regeering heeft hem vervangen door den verdienstelijken directeur ouzer katholieke jongensschool.

Alweêr doorslecht ! De officieele scholen worden wel is waar door alle inwoners betaald, maar toch, ziet-je, de onderwijzers moeten liberalen zijn en als een katholieke onderwijzer in eene school geplaatst wordt, dan is de school geen cent meer waard !

Dat onze genzen precies niet ten volle kontent zijn over de veranderingen die in de scholen worden ingevoerd, dat laat zich nog al begrijpen ; maar zij hebben een zeer gemakkelijk middel om die onaangenamheid te vermijden. Zij moeten maar doe n hetgeen de katholieken gedaan hebben toen de liberalen in 1879 de scholen vergensd hebben.

In dien tijd werd er niemand anders dan genzen in de officieele scholen benoemd ; de katholieken hadden geen betrouwen meer in het officieel onderwijs, zij spanden samen om een katholiek onderwijs in te richten en op de uitdagingen der genzen antwoordden zij moedig en fier :

Zij zullen haar niet hebben,
De schoone ziel van 't kind.

En inderdaad, de genzen hebben de schoone en onschuldige zielen onzer kinderen niet gehad ; hunne schoolgebouwen zijn om zoo te zeggen ledig blijven staan en het volk dat de katholieken aan het werk heeft gezien, heeft verbaasd gestaan over de milddadigheid en den edelmoed der katholieke vaders en moeders die zonder uitzondering arm en rijk, hunnen penning bijgedragen hebben om dat trotsch en prachtig werk der katholieke scholen te ondersteunen en vol te houden.

Ziedaar, tongersche genzen, een voorbeeld dat gij zoudt moeten volgen. Onze scholen bevallen u niet ? Welaan, doet wat wij sedert vijf jaren gedaan hebben ; bouwt scholen en betaalt uwe liberale onderwijzers, maar met uwe centen hoort-je; en als u dat kan plezier doen leert dan aan uwe kinderen dat de mensch van eenen aap afkomt, dat er na dit leven noch belooning voor het goed noch straf voor het kwaad bestaat en dat al wat men vertelt over God, over hemel, hel en duivel, niets anders is dan oude wijven praat, goed om kleine kinderen in slaap te wiegen.

Betaalt uwe scholen, uwe onderwijzers en uwe schoolmamzellen met uwe eigene centen, en dan zult gij vrij zijn om al de beestigheden die in het zotte hoofd uwer vrijdenkers ontstaan in uwe scholen te doen aanleeren. Maar weet wel dat het vlaamsche volk van zulk onderwijs niet wil hooren. Het volk heeft het u bewezen met overal uwe vergensde scholen leeg te laten staan terwijl in steden en dorpen de katholieke scholen overal met kinderen vervuld waren.

Schreeuwt en preekt daartegen zoo hard en zoo lang als het u zal plezier doen. Wij zeggen : de openbare scholen die door iedereen betaald worden, moeten beantwoorden aan de strekkingen en aan de neigingen van het volk : wie anders zegt is maar een suffer.

Houdt dan op met daar alle zaterdagen te komen lamenteeren omdat een katholieke directeur aan het hoofd ouzer kosteloze jongensschool geplaatst is geworden. Die benoeming beantwoordt ten volle aan den wensch der inwoners van Tongeren en zij die er niet te vrede met zijn, moeten maar scholen op hunne eigene hand oprichten. En daarmée is het gepraat uit.

∴

Te Verviers is het verleden maandag alweer kieskermis geweest. Het is bijna onnoodig nog te zeggen dat die kiezing een nieuw teeken is van het verval der liberalerij in België.

Sedert korten tijd is er kiezing geweest in drie arrondissementen waar vroeger de strijd om zoo te zeggen onmogelijk was voor de katholieke kandidaten. Te Philippeville, te Antwerpen en te Verviers is de uitdrukkelijke wil bevestigd : België is katholiek en wil katholiek blijven.

De genzen hadden met opzet voor hunnen kandidaat eenen zeer gematigden liberaal genomen. Zij stelden als kandidaat voor den heer Joseph Vandresse, molenaar en gemeente raadslid, die vroeger tot de katholieke partij behoorde en zelfs eens kandidaat der katholieken geweest is.

Met de razernij der wanhoop hebben zij voor hunnen kandidaat gewerkt, allen invloed, alle geweld, alle kuiperijen der vrijmetselaarsloge hebben zij aangewend ten voordeele van M. Vandresse. Bij de katholieke kiezers schilderden zij hunnen kandidaat af als eenen gematigden mensch die getrouw zijne kristelijke plichten vervulde. Bij de liberalen vielen zij uit tegen M. Loslever, kandidaat der katholieken, die kost wat kost moest bestreden worden. Die listen en dat bedrog zijn uitgekomen op de zegepraal van den katholieke kandidaat, wiens victorie de *Postrijder* reeds verleden dinsdag heeft aangekondigd.

Hopen wij dat deze uitslag de oogen zal openen aan menge nog verdwaalde schapen die eindelijk zullen moeten begrijpen dat het land moede is van de goddelooze genzerij. Het is hoog tijd dat het land bevredigd worde en dat het bestuur zich eindelijk bezig houde met de ware belangens van den handel, de nijverheid en den landbouw. Dan, maar dan alleen, zal het land in vrede en voorspoed leven.

∴

Het liberalism heeft altijd zijnen troost gereed wanneer de kiezing afgeloopen is, en welk dan ook haren uitslag geweest zij. Wint men inderdaad — dan is het enkel en alleen hier aan te wijten dat het land liberaal is. Verliest men, dan is dit enkel en alleen teweeg gebracht door deugnieterij aan onzen kant, of wel men cijfert zoo lang dat men tech eene... zedelijke overwinning heeft behaald.

Een liberaal blad wint dus altijd : het wint feitelijk of het wint zedelijk, en aangezien in onzen tijd de feitelijke overwinningen zoo zeldzaam voor het liberalisms worden als er witte meerels vliegen, verklaart het liberalism dat er niets ernstiger, niets krachtiger, niets afdoender is dan het behalen van... zedelijke victories.

Te Philippeville hoopten de liberalen wel zeker den triomf te bekomen ; ze hadden hem reeds vooraf aangekondigd en het zou een middel zijn geweest om het ministerie zoo niet neêr te slaan, dan ten minste te verbrokkelen — het was integendeel eene felle neêrlag, die men bekwam.

Welnu het was toch eene zedelijke overwinning die zij behaald hadden.

Te Antwerpen heeft het liberalism al gedaan wat in de wereld mogelijk was om meester te worden, en het hoopte wel dat door zijne lengens de feitelijke triomf zou behaald worden, — men werd integendeel geklopt dat het stof uit hunnen frak hun de oogen verdonkerde.

't Geeft niets, 't was toch eene zedelijke overwinning, die men behaald had, en alleen de zedelijke overwinningen tellen bij eene *zedelijke* partij.

Te Verviers komt men op met den invloedrijksten kandidaat, dien men vinden kan : een rijke nijveraar, een voorzitter van hospiceu, een voorzitter van de rechtbank van koophandel, enz. kortom een persoon, die zijne draadjes in al de standen der samenleving heeft vastgemaakt en al zoo dezen kan doen dansen, genen kan doen knielen, en anderen kan doen springen naar welgevallen. Men werd niettemin geklopt, en dit op eene klinkende manier.

Welnu, die klopping bestaat niet, want men heeft alweêr zedelijk gewonnen, getuigen de wenige stemmen meerderheid die de katholieke kandidaat behaald heeft. Men steekt dan ook op zijn engelsch, den duim in het armsgat van zijn gilet en men zegt triomfant : « In alle geval, *le pays est à nous.* »

Hoe het zij, wij zullen ons maar met de feitelijke, met de daadzakelijke victories tevreden stellen, en hopen dat die tot in 1886 onverminderd zullen voortduren.

∴

Och arme ! Och arme ! Ge zoudt waarlijk uwe oogen uitkrijten als ge in de liberale gazetten leest hoe ongelukkig die sukkelaars van schoolmeesters zijn, welke die wreedaardige en bloeddorstige kattekoppen zeo onmeedoogend op straat jagen, met vrouw en kinderen... zonder brood... zonder cigaren... en de rest.

Brrrr ! 't Is te wreed ; en ik sidder nog van verontweerdiging tegen dien onbermhertigen beul van Jacobs, als ik mij het gesprek herinner dat over een vijftal dagen te M... plaats had tusschen den gemeente-secretaris en het officieel slachtoffer den afgedankten schoolmeester.

Het slachtoffer zat in eene herberg een pintje te pakken. Hij zag er in 't geheel niet hongerlijdend uit ; ter contrarie, mij dunkt dat hij nog al een gezond en joviaal voorkomen had.

De gemeente secretaris kwam binnen en, na den schoolmeester gegroet te hebben :

— Zeg eens, meester, ik moet u proficiat wenschen.

— Zoo ? En waarom ?

— Wel ik denk dat ge nu welhaast aan een plaats gaat geraken. Ik heb daar in den *Moniteur* gelezen dat er verscheidene plaatsen van onderwijzers openstaan.

— Ja, ik heb er ook al van gehoord ; maar ik zie er toch niet henen uit.

— Mij dunkt nogtans dat die plaatsen niet te misprijzen zijn. Gij hebt bij voorbeeld te V... een allerlielste dorp 1500 fr. jaarwedde en vrije woon. — Te D... beloopt de jaarwedde 1450 fr. en, volgens het bericht meldt, is er de woning en een prachtige hof bij. Ik zou het er nog al kunnen voor doen.

— Ik weet het wel, secretaris, maar ik blijf toch liever waar ik ben. Hier krijg ik 1500 fr. om niets te doen, en ginder 14 of misschien 1500 fr. om te werken. Merci !

— Zoo dat ge op onze kosten zult blijven luierikken, liever dan te werken om uw brood te verdienen ? 't Is schand !

— Schand zooveel ge wilt ; daar lach ik mee ; hebben is hebben, en krijgen is de kunst, hoor-je, secretarisken ! En daarbij, nu ben ik een slachtoffer, een martelaar, en van tijd tot tijd krijg ik, van de opbrengst van het een of ander liefdadigheidsconcert, zoo al een cadeauken...

— Wat, een kadeauken ? Zeg een aalmoes, schaamteloze bloedzuiger, eene aalmoes die u de handen moest branden, die men aan arme huisgezinnen, aan ware hongerlijders bedrieglijk onttrekt om er kerels van uwe soort mee te vetten...

— Allemaal woorden, secretaris, allemaal woorden, die ik mij overigens weinig aantrek. Gij weet immers wel dat, indien er in onze gazetten gesproken wordt van de slachtoffers der schoolwet, zulks alleenlijk uit politiek is, uit oppositie, en om het volk tegen het gouvernement op te hitsen...

— Ja, ik weet het, dat uw gejammer over de hongerlijders en de slachtoffers der schoolwet eene schandige komedie is, en wij zien het nu maar al te wel... Maar het volk begint het nu ook te begrijpen en uwe partij zal wel ondervinden dat zij aan die komedie, dat bedrog, niets gewonnen heeft dan het misprijzen en de afgunst van alle treffelijke lieden.

Daarop ging de secretaris heen ; de schoolmeester bleef zitten, met een valschen glimlach op zijne lippen, alsof hij in zijn eigen nog mompelde : *hebben is hebben, en krijgen is de kunst.*

Ik dacht, dat gesprek moet ik aan de lezers van den *Postrijder* meedeelen, zij ook moeten zien wat comedianten de genzen zijn, en voor welke vetweiders zij bij het volk aalmoezen durven bedelen.

∴

In de zitting der Kamer van woensdag werd het hypokriet liberalism, op eene ongenadige manier, afgestraft door M. Woeste. De afstraffing is raak geweest, want de *Gazette* zelf zegt, het was *plus méchant, plus mordant, plus aigre — roide tout* : dus boozer, bijtender, bitterder nog dan gewoonlijk.

Het blad erkent eenvoudiglijk dat men den slag gevoeld, diep gevoeld heeft, des te dieper dat die partij in haar binneuste wel moet begrijpen dat het land, in kiezing op kiezing, de schoolwet van Br.. Van Humbeeck veroordeelt.

Niet alleen de schoolwet van 1879 werd afgestraft door M. Woeste, maar ook andere vraagpunten werden aangehaald en onder ander de harteloze en ongenadige behandeling die onze armen overal waar de liberalen meester zijn ondergaan van wege het bureel van baldadigheid, *pardon*, weldadigheid.

M. Woeste vraagt wat men in plaats van de wet van 1842 hadde moeten stellen. De wet van 1879 werd door de openbare denkwijze niet aangenomen. Er bestaat een grondig verschil tusschen de wetten van 1879 en 1884. De wet van 1879 gal het onderwijs in handen eener partij : dat heeft de wet van 1884 veroordeeld. Zij is een werk van bevrediging. De wet van 1879 huldigde het onderwijs der rationalistische zedenleer. De schoolvrede is bijna overal hersteld, de godsdienst is in het programma opgenomen. De wet van 1879 werd gemaakt om de radikalen te bevredigen. M. Woeste weerlegt meesterlijk al de beweeringen van M. Neujean.

De weigering van toelagen is een ernstig wapen dat altijd zijnen invloed zal uitoefenen. Is het redelijk de ledigstaande scholen te behouden ? De 856 afgeschafte scholen hadden gemiddeld 17 leerlingen. De liberale partij wil overal meester spelen, zelfs waar zij in minderheid is. De spreker dient vervolgens eene geduchte logenstraffing toe aan M. Wagener. Deze heeft eene geheele reeks feiten aangehaald, die allen vervalscht werden. De redenaar doet uitschijnen hoe onmeedoogend en harteloos de linkerzij, in 1879, voor de onderwijzers was, die het onzijdig onderwijs niet wilden dienen. Men weigerde hun zelfs een pensioen. (*Uitroepingen rechts*).

∴

In 1884 waren er 27 normaalscholen van den Staat ; heden zijn er nog 18. Die 27 staatsgestichten leverden jaarlijks gemiddeld 728 onderwijzers op, ofschoon de behoeften van het onderwijs er slechts 520 eischten. Vele gemeenten verkiezen de normalisten, die uit de vrije normaalscholen komen. Zouden wij dan zulke normaalscholen niet mogen aannemen ? Wij drongen onze normalisten aan de liberalen niet op ; met welk recht zouden zij ons de hunne opdringen ? Men heeft van den inval der broerkens en nonnekens gesproken. Slechts 17 aangenomen scholen hebben kloosterlingen aan hun hoofd. In het geheel zijn er maar 464 zusterkens in de scholen, dat is *een elfde* van het algemeen totaal.

Hebben de familiën het recht niet aan die zusterkens te houden en hen te beschermen ? M. Woeste weerlegt ontegensprekelijk de valsche beweering als zouden de vrije onderwijzers *onbekwamen* zijn. Er bestaan vrije scholen die overal bekend zijn als modelscholen. In 1878 werden 539 leerlingen tot de prijskampen toegelaten. Welnu, 242 behoorden tot de Broeders ; deze behaalden 57 benoemingen op de 60 eerste !

(*Zeer wel ! rechts*).

De Kamerkiezing in 1886.

De kiezing van Verviers brengt op 87 het getal katholieke en independenten leden der Kamer ; dat der liberalen daalt tot 51.

In juni 1886, moet de Kamer voor de helft vernieuwd worden. Er zullen wetgevende kiezingen in 10 arrondissementen plaats hebben.

20 katholieken en 49 liberalen zullen alsdan aan eene herkiezing worden onderworpen. De verdeeling is als volgt :

Katholieken.		Liberalen.	
Aalst	4	Gent	8
Audenaarde	3	Ath	2
Eeeloo	1	Charleroi	1
St-Nikolaas	3	Zoningen	3
Dendermonde	3	Bergen	6
Verviers	1	Thuin	3
Hasselt	2	Doornik	4
Maaseyck	1	Luik	9
Tongeren	2	Hoei	2
		Verviers	3
		Waremme	2
Totaal	20	Totaal	49

Zonder overdrijven, mag men van nu af verzekeren dat geen enkele dier 20 katholieke zetels ernstig kan betwist worden. Zoo is het niet langs de liberale zijde. Van die 49 kamerleden zullen er minstens 50 hardnekkig bestreden worden en het is zeker dat er verscheidene het lot zullen ondergaan van *Muncur, Biart* en *Vandresse*, 't is te zeggen dat zij in het stof zullen bijten.

M. Armand Neven van Tongeren heeft het examen van kandidaat notaris met onderscheiding afgelegd.

M. Hyacinthe Jacques van Tongeren heeft het examen van kandidatuur in rechten afgelegd.

VROUWENLIST

OORSPRONKELIJKE NOVELLE

DOOR

HENRI LENAERTS.

(5e VERVOLG.)

V.

De ontdekking.

Het is de avond van den dag die dengene volgt waarop het voorgaande heeft plaats gegrepen, dat is te zeggen : kruiskensdag. Het is omtrent vijf ure : vader Beeckman zit in zijnen leuningstoel nevens het opene vuur in zijne kamer die reeds in eene halve duisternis gedompeld is.

Hij is in zijnen kamerrok gewikkeld en zijn hoofd rust op de hand van zijnen rechten arm, die door dien van den stoel ondersteund wordt. Hij is bleek, en zijn gelaat drukt eene diepe droefheid uit. Men zou zelfs zeggen dat hij geweend heeft.

Er wordt gebeld. De onderling doet eene kleine beweging en zijn gelaat wordt nog somberder en treuriger. De deur wordt geopend, en Victor treedt binnen. Hij heeft Stanza beloofd zijne bezoeken niet te staken, om haren vader geene vermoedens op te leveren, en die belofte blijft hij gestand.

Doch met een benepen hart treedt hij deze woning binnen, waar het hem nooit meer gegeven zal zijn nog eenen enkelen oogenblik vreugde te genieten.

— Goeden avond, vader Beeckman, zegt hij op zwakken toon.

— Goeden avond Victor, antwoordt deze met eene gesmoorde, bevende stem. Neem eenen stoel Victor, en zet u bij de kachel, want gij moet koud hebben.

— Ik zal eerst de vrijheid nemen mij van mijnen hoed en mijnen frak te ontmaken.

Neergezeten zijnde bespeurt Victor weêdra de treurige uitdrukking van Beeckman's gelaat en verwondert zich daarover. Het verbaast hem ook, Stanza niet volgens hare gewoonte, in deze kamer te vinden, zich met het een of ander naaiof breiwerk onledig houdend. Het denkbeeld : Stanza is misschien ongesteld ! schiet hem te binnen ; ook hij blijft sprakeloos, en houdt zijne oogen op 's vaders gelaat gevestigd.

Een lange zucht ontsnapt aan dezes borst ; de droefheid beklemt zijn hart ; de uitlegging van de oorzaak zijns verdriets zal hetzelve misschien een weinig verzachten.

— O Victor, zegt hij, ik ben diep ongelukkig !

Deze woorden, vergezeld van eenen traan die zich op iedere wang eenen moeilijken weg baant, zijn uitgesproken op dien toon, die de uitgestrektheid van het lijden eens menschen beter te kennen geeft dan de somberste afschildering.

De echte gewaarwordingen der ziel hoeven geenen overvloed van woorden om door gevoelige harten aanstonds begrepen te worden ; een enkel woord, een enkele oogslag is genoeg om oprecht te doen gevoelen wat in den boezem eens menschen omgaat.

Beeckman's woorden hebben eene groote ongerustheid bij den jongeling verwekt. Aandachtiger beziet hij den man, wiens hoofd dieper is neergezonken.

— Stanza is ziek misschien ? zegt hij.

— O duizendmaal liever hadde ik dat zij ziek, doodelijk ziek ware... dan dat zij... O ! wie had zich daaraan verwacht !

— O zeg mij, vader Beeckman, zeg mij, wat is er dan gebeurd ?

— O ! ik durf het u niet zeggen, Victor, ik durf niet... Uw hart zal bloeden, bloeden als het mijne ; gij zult tranen storten, als... En waarom zou ik u bedroeven ?... En toch... ik moet spreken ! ik moet aan mijn beklemd hart lucht geven ! langer kan ik mijnen mond niet meer gesloten houden...

— Het is dan wel schrikkelijk, betgeen u op het hart weegt, dat gij...

— O Victor ! het is om er uitzinnig van te worden !... Want ja, daar zooeven zegde ik nog tot mijzelven : het schijnt dat ik voor het ongeluk geboren ben ; het schijnt dat de hemel er behagen in vindt mijne ziel van tijd tot tijd eene wreede wonde toe te brengen, en dezelve slechts een weinig te heelen om mij korten tijd daarna eene andere toe te brengen ! Ik had een zoontje, het tweede liefdepand mijner echtgenoote ; vroegtijdig is het ten grave gedaald ! Ik had eene vrouw, die ik beminde als het licht mijner oogen ; zij ook is naar de andere wereld heengevaren ; ik heb eene dochter, het laatste wat mij overblijft, eene dochter, die ik zuiver en schuldeloos waande, en zij ook... zij ook... O vergeef dat ik weene, Victor... weenen doet mij goed...

— O God ! zucht de jongeling, wat zal dit alles worden ?

— Maar neen ! tranen is zij niet weerdig ! schande ! schaade over haar die mij heeft bedrogen ! Schande en vloek...

— O vader, vader ! wat zegt ge ? Ik weet niet wat misdaad uwe dochter geplegd heeft... doch beeft gij bij uwe eigene woorden niet ?... O ! spreek toch zoo niet van haar.

— Ik versta u, Victor, betgeen ik zeg verwondert eu pijnigt u ; doch luister : ik zal u alles zeggen, hoe smartvol u mijne uitlegging ook wezen moge.

De jongeling heeft een zwak vermoeden van betgeen gebeurd is ; zijn hart klopt van angst.....

Alleugs is het in de kamer gansch donker geworden ; de vlammetjes van het vuur, welke met veel levendigheid dooreenkronkelen, werpen nog alleen op den muur eenen rooden, spookachtigen glans.

— In welken toestand, gaat Beeckman voort, in welken toestand, Victor, zou zich uw hart bevinden, zoo het, na door hevige pijnen gemarteld geweest te zijn, eindelijk toch geloof had gehecht aan de geluksdroomen die het na al die smarten een weinig waren komen koesteren ?

Zeg mij, zoudt gij eindelijk niet aan Gods goedertierenheid beginnen te twijfelen, zon alle geduld alle gelatenheid zich niet uit uwe ziel verwijderen, zoudt gij van spijt en woede de handen niet krampachtig te samen wringen, zoo gij in plaats van al dat geluk voor u niets anders zaagt dan lijden, dan lijden dat u zal marteln tot den laatsten levensaanik, dat u zelfs in het uur des doods geene rust zal laten...

— O ! gij mort dan wel ongelukkig wezen ! Doch, ik versta u niet goed... ik ben angstig en benieuwd...

— Ongelukkig, zegt ge ? Luister, Victor en oordeel !

— Wat zoudt ge zeggen, wat zoudt ge doen, zoo zij, vader zijnde, eene dochter hadt aan wier onschuld ge achttien volle jaren geloofd hadt ; op wier hoofd gij de gansche hoop uwer onde dagen had gebouwd, en voor wier geluk gij alle dagen een gebed ten hemel stuurdet, zeg, wat zoudt ge doen, zoo u plotselings, als een donderslag het nieuws op het hoofd viel dat die dochter slechts deugd en onschuld huichelde ; zoo gij op eens vernaamt, dat zij... ja... het moet er uit ... dat zij het vaderlijk dak heimelijk ontvluht is ; dat zij zichzelve en u, u ouden vader, u, die vijftig volle jaren van iedereen geacht en bemind geworden zijt, eene onuitwischbare schande op het hoofd heeft geworpen. Zeg, zoudt gij haar met vloeken ? Zoudt gij uwen vloek niet neerwerpen op haar en op hem die haar heeft verleid ?

— O God ! zucht Victor, wat vernem ik ! Neen, zulk iets had ik nooit van haar verwacht !

— Het is lang geleden dat ik gewend heb ; altijd, bij elke smart die God mij toezond, heb ik mij onder zijne hand neergebogen ; doch heden heb ik mijne tranen niet kunnen wederhouden, en nu nog rollen zij, alhoewel moeielijk, uit mijne verslapte oogen... Kom, ik zal mij trachten te bedaren ; ik wil u het rampzalig voorval verhalen :

Dezen morgend was ik, uit oorzaak eener kleine onpasselijkheid, een weinig later dan naar gewoonte te bed blijven liggen. Omtrent half elf stond ik nog met eene lichte hoofdpijn op ; ik kleedde mij aan, en ging eene tas thee nemen.

Mijne eerste gewoonte is, wanneer ik opsta, Stanza den goeden morgend te wenschen, of wel haren groet zelf te ontvangen ; doch dezen morgend, ik weet niet door welke gedachten aangedaan, had ik zelfs vergeten aan de meid wanneer ik in de keuken kwam, naar mijne dochter te vernemen.

Eindelijk toch, terwijl ik mijne tas thee nam, schoot mij zulks te binnen, en ik vroeg aan Lowies hoe het met Stanza ging. Met blijkbare ontstelnis antwoordde zij : Goed, hoop ik, mijnheer ! Wat ! goed, hoop ik ! Wat beteekent dit, hoop ik ? Ge zegt dat op een zoo aardigen toon ! Hebt gij haar nog niet gezien ? Neen, mijnheer, neen. Is zij ziek misschien ?... Eindelijk kwam het er uit : Stanza op het gewone uur niet zieude naar beneden komen, was zij verwonderd geweest ; doch zij was ongerust geworden, en aan Stanza's deur gaan kloppen. Zij kreeg geen antwoord. Eindelijk door den angst en de ongerustheid aangedreven, had zij de deur geopend, en... de kamer was ledig. Victor : het bed was onaangeroerd geblieven... en het venster stond open !.....

Bij dit hooren zakte ik als levenloos ineen. Nochtans eenen stoel later ontstond er twijfel in mijnen geest ; ik kon toch niet gelooven dat het waarheid was betgeen de meid mij gezegd had, en om mij te verzekeren, liep ik in volle vaart naar boven... Het was maar al te waar !... de kamer was ledig en het bed was onaangeroerd geblieven !... Bewusteloos zeeg ik op mijnen stoel neder !... O Victor ! zulke slagen zijn toch te hard ! Na ik alleen, gansch alleen op de wereld, allen zijn dood, dood, want ja, de schande is ook eene dood, uit wier schoot men nimmer opstaat !...

Een lang, een naar stilzwijgen volgt op deze woorden. Niets hoort men in de kamer dan de snikken des ouden, het zachte gekraak van het